

Από το 2003, ο Σύλλογος Αρχιτεκτόνων έχει υποβάλει πρόταση προς το υπουργείο Πολιτισμού για την άμεση προστασία και ανάδειξη των «Ξενία» της περιόδου 1950-1967 ζητώντας το χαρακτηρισμό τους ως διατηρητέων μαζί με τον περιβάλλοντα χώρο τους, ώστε οι μονάδες αυτές, αφού συντηρηθούν με βάση τα αρχικά

Πρόταση για σύσταση δικτύου «Ξενία»

σχέδια και οργανωθούν κατάλληλα, να αποτελέσουν ένα ολοκληρωμένο δίκτυο τουριστικής υποδομής υψηλής αρχιτεκτονικής αξίας.

Εξειδικεύοντας την πρότασή του ο σύλλογος, θεωρεί ότι: η δημιουργία ενός δικτύου τέτοιων μονάδων, που, ανεξάρτητα από το ιδιοκτησιακό τους καθεστώς, θα λειτουργούν μέσα από κοινά πρότυπα υψηλής ποιότητας παροχής υπηρεσιών και θα διαφημίζονται στο εξωτερικό αλλά και εντός Ελλάδος ως ένα μοναδικό δίκτυο μικρών αλλά εξαιρετικών μονάδων, είναι απολύτως εφικτή.

Η διαδικασία που προτείνεται, προβλέπει ότι μετά την επιχορηγούμενη σε μεγάλο βαθμό αλλά υποχρεωτική και πιστοποιημένη συντήρηση των μονάδων αυτών, με ενιαία και ιδιαίτερα αυστηρά κριτήρια που θα εξασφαλίζουν την ουσιαστική τους αποκατάσταση, θα μπορούσαν

να ενταχθούν στο νέο δίκτυο «Ξενία».

Στο ζήτημα αυτό η παράμετρος του χρόνου είναι πολύ κρίσιμη, καθώς ήδη κάποιες μονάδες έχουν κακοποιηθεί ή βρίσκονται στο σημείο που αυτό πρόκειται να συμβεί, όπως τα «Ξενία» Πόρου, Λάρισας, Ξάνθης και Ναυπλίου. Άλλες όμως κινδυνεύουν με κατεδάφιση, όπως έγινε με το «Ξενία» Ιωαννίνων.

Ο σύλλογος θεωρεί ότι επιβάλλεται η άμεση εξέταση και προώθηση της πρότασής του για τη σύσταση του δικτύου των «Ξενία», καθώς και η ενιαία και ουσιαστική αντιμετώπιση του θέματος της προστασίας και επαναλειτουργίας των «Ξενία», από το ΥΠΠΟ, το υπουργείο Τουρισμού, τον ΕΟΤ, τα ΕΤΑ

και το Σύλλογο Αρχιτεκτόνων, όπου εκτός των άλλων, θα πρέπει να γίνει και ο καθορισμός ενός ικανού αριθμού συγκεκριμένων μονάδων που θα αποτελέσουν το νέο δίκτυο.

Σημαντική απώλεια η καταστροφή τους

Ο ανεπιτήδευτος και λιτός τρόπος δομής και κατασκευής των «Ξενία» αναφέρεται σε ένα άλλο ήθος, μία διαφορετική ποιότητα στον τρόπο φιλοξενίας, καθώς είναι αποτέλεσμα μιας ενιαίας αρχιτεκτονικής θεώρησης.

Για το λόγο αυτό εκτιμάται ότι η ενδεχόμενη καταστροφή τους θα αποτελούσε μια σημαντική απώλεια για τη σύγχρονη αρχιτεκτονική ιστορία του τόπου μας. Πόσο μάλλον όταν η

του **ΓΙΑΝΝΗ ΒΡΑΧΑΛΗ**

ενότητα αυτή συνιστά τη σημαντικότερη αρχιτεκτονική παραγωγή δημοσίων κτιρίων μεταπολεμικά.

Η διατήρηση όμως των μονάδων αυτών σε λειτουργία προϋποθέτει την οικονομική τους βιωσιμότητα, κάτι που ίσως είναι δύ-

Η ενδεχόμενη καταστροφή των «Ξενία» θα αποτελούσε μια σημαντική απώλεια για τη σύγχρονη αρχιτεκτονική ιστορία του τόπου μας.

σκολο να συμβεί εάν αντιμετωπίζονται ως μεμονωμένες περιπτώσεις.

Διεθνώς, και ίσως στην Ευρώπη ακόμη περισσότερο, όπως επισημαίνει ο σύλλογος, υπάρχει έντονο ενδιαφέρον και ζήτηση από ένα συνεχώς αυξανόμενο και υψηλού επιπέδου κοινό γι' αυτού του τύπου τις μονάδες, όπως τα «Ξενία», που προσφέρουν ήρεμη διαμονή σε κτίρια ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής αξίας και όπου ο περιβάλλον χώρος αποτελεί και αυτός σημαντικό τμήμα της όλης υποδομής. Με αυτά τα δεδομένα, η σύγχρονη λειτουργία των «Ξενία» προϋποθέτει μια ουσιαστική συντήρηση, αποκατάσταση και εκσυγχρονισμό των μονάδων αυτών, με απόλυτο όμως σεβασμό στο πνεύμα και τις αρχιτεκτονικές τους αρχές.

Ιστορικό

Στις αρχές της δεκαετίας του 1950 αρχίζει μια σημαντική προσπάθεια του ΕΟΤ στον τομέα της ανάπτυξης του τουρισμού και της κτιριακής υποδομής του. Την περίοδο 1950-1958 ο Χα-

Πίνακας προτεινόμενων κτιριακών έργων του ΕΟΤ ως διατηρητέων

Α' Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων (Αθήνα)

- «Ξενία» στην Άνδρο (1958). Αρχιτέκτων: Α. Κωνσταντινίδης
- «Ξενία» στον Πόρο (1964). Αρχιτέκτων: Α. Κωνσταντινίδης
- «Ξενία» στις Σπέτσες (1960). Αρχιτέκτων: Φ. Βώκος
- Περίπτερο στην Ερέτρια (1959). Αρχιτέκτων: Κ. Διαλεισιμά
- Περίπτερο στον Εύριπο (1961). Αρχιτέκτων: Γ. Νικολετόπουλος

Β' Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων (Πάτρα)

- Μοτέλ «Ξενία» στην Ολυμπία (II) (1966). Αρχιτέκτων: Α. Κωνσταντινίδης
- Αποδυτήρια Ηθοποιών στην Επίδαυρο (1958). Αρχιτέκτων: Α. Κωνσταντινίδης
- Ξενώνες στην Επίδαυρο (1962-1964). Αρχιτέκτων: Α. Κωνσταντινίδης
- «Ξενία» στο Ναύπλιο (1958). Αρχιτέκτων: Ι. Τριανταφυλλίδης
- «Ξενία» στους Δελφούς (1953). Αρχιτέκτων: Δ. Πικιώνης
- Μοτέλ «Ξενία» στο Μεσολόγγι (1958). Αρχιτέκτων: Ι. Τριανταφυλλίδης
- Μοτέλ «Ξενία» στην Ολυμπία (I) (1963). Αρχιτέκτων: Α. Κωνσταντινίδης
- «Ξενία» στη Σπάρτη (1958). Αρχιτέκτων: Χ. Μπουγάτσος
- «Ξενία» στη Βυτίνα (1965). Αρχιτέκτων: Κ. Μπίτσιος
- «Ξενία» στο Αργοστόλι (1955). Αρχιτέκτων: Χ. Σφαέλλος
- Ξενώνας στον Ερύμανθο (1961). Αρχιτέκτων: Φ. Βώκος

Γ' Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων (Ρόδος)

- «Ξενία» στην Κω (1960). Αρχιτέκτων: Φ. Βώκος

Δ' Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων (Θεσσαλονίκη)

- Μοτέλ «Ξενία» στο Παληούρι (1962). Αρχιτέκτων: Α. Κωνσταντινίδης
- Μοτέλ «Ξενία» στον Πλαταμώνα (1960). Αρχιτέκτων: Φ. Βώκος
- «Ξενία» στη Σαμοθράκη (1954). Αρχιτέκτων: Κ. Σπανός (Stuart M. Shaw)
- «Ξενία» στη Φλώρινα (1958). Αρχιτέκτων: Γ. Νικολετόπουλος
- «Ξενία» στην Ξάνθη (1964). Αρχιτέκτων: Γ. Νικολετόπουλος

- «Ξενία» στις Σέρρες (1960). Αρχιτέκτων: Κ. Σταμάτης
- «Ξενία» στη Δράμα (1961). Αρχιτέκτων: Κ. Σταμάτης
- «Ξενία» στην Καστοριά (1953). Αρχιτέκτων: Χ. Σφαέλλος
- «Ξενία» στη Θάσο (1955). Αρχιτέκτων: Χ. Σφαέλλος

Ε' Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων (Βόλος)

- Μοτέλ «Ξενία» στην Καλαμπάκα (1960). Αρχιτέκτων: Α. Κωνσταντινίδης
- Μοτέλ «Ξενία» στη Λάρισα (1959). Αρχιτέκτων: Α. Κωνσταντινίδης
- «Ξενία» στη Σκόπελο (1961). Αρχιτέκτων: Φ. Βώκος
- «Ξενία» στη Σκιάθο (1963). Αρχιτέκτων: Γ. Νικολετόπουλος
- «Ξενία» στην Πορταριά (1957). Αρχιτέκτων: Κ. Κισαίκης
- «Ξενία» στην Τσαγκαράδα (1955). Αρχιτέκτων: Χ. Σφαέλλος
- «Ξενία» στην Υπάτη (1956). Αρχιτέκτων: Χ. Σφαέλλος

ΣΤ' Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων (Γιάννενα)

- Μοτέλ «Ξενία» στην Ηγουμενίτσα (1959). Αρχιτέκτων: Α. Κωνσταντινίδης
- «Ξενία» στην Άρτα (1958). Αρχιτέκτων: Δ. Ζήβας
- «Ξενία» στο Καρπενήσι (1959). Αρχιτέκτων: Φ. Βώκος
- «Ξενία» στην Κέρκυρα (1955). Αρχιτέκτων: Χ. Σφαέλλος
- «Ξενία» στην Καστοριά (1953). Αρχιτέκτων: Χ. Σφαέλλος

Ζ' Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων (Ηράκλειο)

- Μοτέλ «Ξενία» στο Ηράκλειο, Καρτερός (1963). Αρχιτέκτων: Α. Κωνσταντινίδης

Θ' Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων (Μυτιλήνη)

- «Ξενία» στη Σάμο (1958). Αρχιτέκτων: Κ. Σταμάτης
- «Ξενία» στη Χίο (1958). Αρχιτέκτων: Κ. Σταμάτης

Σημείωση:

- «Ξενία» στα Γιάννενα (1958). Αρχιτέκτων: Φ. Βώκος (έχει κατεδαφιστεί)
- «Ξενία» στο Ηράκλειο (1961). Αρχιτέκτων: Γ. Νικολετόπουλος (έχει κατεδαφιστεί)

τόπου, στοιχεία που καθιστούν το όλο εγχείρημα μοναδικό.

Τα «Ξενία» προάγουν την Αρχιτεκτονική

Μέσα από τα κτίρια αυτά διαμορφώνεται σε σημαντικό βαθμό η σύγχρονη αρχιτεκτονική θεώρηση, όπως άλλωστε εκτίμησε το 1962 ο Π. Μιχαηλίδης σημειώνοντας ότι «...τα κυριότερα έργα του ΕΟΤ προάγουν την εξέλιξη της Αρχιτεκτονικής εν Ελλάδι». Είναι γεγονός ότι τα κτίρια αυτά έχουν τεράστια σημασία για την ελληνική αρχιτεκτονική, καθώς αποτελούν τη σημαντικότερη παραγωγή δημοσίων κτιρίων μεταπολεμικά, επιτυγχάνοντας μέσα από την ένταξη στο ιδιόμορφο και αρχέγονο ελληνικό τοπίο, την ερριζωση μιας σύγχρονης, καθαρής και ειλικρινούς αρχιτεκτονικής έκφρασης, που με συνέπεια ερμήνευσε τις αρχές του μοντέρνου κινήματος, μέσα από έναν κώδικα

πολιτισμικής εντοπιότητας.

Τα «Ξενία» όπως της Μυκόνου, της Καλαμπάκας, της Ολυμπίας ή του Πόρου, αποτελούν σημείο αναφοράς για τους Έλληνες και ξένους αρχιτέκτονες, καθώς διδάσκονται στις αρχιτεκτονικές σχολές της Ελλάδος και περιλαμβάνονται στην ελληνική και ξένη βιβλιογραφία.

Για όλους αυτούς τους λόγους ο Σύλλογος Αρχιτεκτόνων επεξεργάστηκε το θέμα στο ΔΣ και αποφάσισε την υποβολή πρότασης για την άμεση προστασία και ανάδειξη των «Ξενία» της περιόδου 1950-1967, ζητώντας το χαρακτηρισμό τους ως διατηρητέων μαζί με τον περιβάλλοντα χώρο τους, ώστε οι μονάδες αυτές αφού συντηρηθούν με βάση τα αρχικά σχέδια και οργανωθούν κατάλληλα, να αποτελέσουν ένα ολοκληρωμένο δίκτυο τουριστικής υποδομής υψηλής αρχιτεκτονικής αξίας. ■

ράλαμπος Σφαέλλος, ως διευθυντής των Τεχνικών Υπηρεσιών του νεοσύστατου Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού, αρχίζει να υλοποιεί το πρόγραμμα μελέτης και ανέγερσης των «Ξενία».

Από το 1957 έως το 1967 προΐστανται της Υπηρεσίας Μελε-

ένα στέρεο και ουσιαστικό θεωρητικό υπόβαθρο, που παρουσιάζεται μέσα από τα κείμενα του Άρη Κωνσταντινίδη, όπου αναλύεται η προσέγγιση για την επιλογή του κατάλληλου χώρου και προσανατολισμού, η σημασία της ένταξης στο τοπίο, η σχέ-

Διεθνώς, υπάρχει έντονο ενδιαφέρον και ζήτηση από ένα συνεχώς αυξανόμενο και υψηλού επιπέδου κοινό γι' αυτό του τύπου τις μονάδες, όπως τα «Ξενία», που προσφέρουν ήρεμη διαμονή σε κτίρια ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής αξίας.

τών ο Άρης Κωνσταντινίδης, που μετατρέπει την υπηρεσία αυτή σε εργαστήριο αρχιτεκτονικής σκέψης με άξιους συνεργάτες σημαντικούς αρχιτέκτονες. Είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι η συνολική προσέγγιση βασίστηκε σε

ση του εσωτερικού και εξωτερικού χώρου, η απλότητα και σαφήνεια της μορφής, η ειλικρίνεια στη χρήση των υλικών, η τυποποίηση στην κατασκευή αλλά και η επιθυμία για την ένταξη των μονάδων αυτών στη ζωή του κάθε

